

Een dorpskern vol ouderen

In Oost-Nederland staat het concept 'woonservicegebied' hoog op de agenda. Deze gebieden zouden ouderen in staat moeten stellen langer zelfstandig te blijven wonen. De invulling daarvan is nog in ontwikkeling. Reden om eens te kijken hoe men hier aan de andere kant van de grens mee omgaat. Standplaats.DE nam een kijkje in het 'ZukunftsLAND' en 'ZukunftsDORF', net over de grens Enschede.

Burgervader Friedhelm Kleweken van het dorp Legden: "We willen ouderen een plek geven in het centrum. Midden in het dorpshart hebben we nu de 'Gemeinschaftsstrasse', een straat waar elke verkeersdeelnemer dezelfde rechten heeft." Foto's: Koen Moons.

Niet alleen de ouderenzorg is een item dat zowel in Nederland als over de grens speelt. Ook verandering van landgebruiksfuncties en leefbaarheid spelen in het 'ZukunftsLAND - Regionale 2016' in West-Münsterland. Wat is dat, een Regionale? Om die

vraag eerst maar eens beantwoord te krijgen, stopt de bus in Velen bij het agentschap van Regionale 2016. "Een Regionale is iets tijdelijks", legt Michaël Fuhrs van het agentschap uit. "Maar vaak komt er wel een blijvende samenwerking uit voort.

De gemeente wil deze ouderen een plek geven in het centrum, zodat ze dicht bij de zorg zitten, zelf naar de supermarkt kunnen en zo ook sociale contacten kunnen blijven onderhouden.

We maken een gemeenschappelijke visie om het gebied leefbaar te houden. Mensen kunnen bij ons projecten indienen voor ondersteuning. Die bestaat niet uit geld, maar uit procesondersteuning en communicatie."

Fuhrs toont enkele voorbeelden van projecten die door de Regionale zijn ondersteund. Het Leohaus in Olfen bijvoorbeeld, waar een onafhankelijke stichting nieuw leven in blies nadat de kerk er geen geld meer in kon steken. Het Leohaus biedt activiteiten en faciliteiten voor alle generaties en wil de betrokkenheid van de gemeenschap vergroten. Dit uit zich onder andere in het feit dat mensen via het Leohaus diensten aanbieden aan hulpbehoevende medeburgers. Interessant is ook het 'intergeneratief' centrum Duhmen, met als doel het activeren van sociale vaardigheid van alle generaties, deelname aan het leven door iedereen en het verkleinen van eenzaamheid.

Dorpskern voor ouderen

Inspirerende voorbeelden voor de Nederlandse cultuurhusen dus. Maar wat in bredere zin gebeurt voor ouderen, zien we na een korte busrit die middag in het dorp Legden. De burgemeester geeft hoogstpersoonlijk toelichting op de plannen in het ZukunftsDORF. Burgervader Friedhelm Kleweken legt

Reacties

een link naar partnergemeente Steenderen, die net als Legden te maken heeft met jongeren die wegtrekken om te studeren en niet meer terugkeren.

Het dorp vergrijsd. In Legden leidt dit tot leegstand in het dorpscentrum.

Tegelijkertijd wonen steeds meer ouderen in de periferie, ver van de dagelijkse voorziening, waardoor ze van vreemden afhankelijk worden. De gemeente wil deze ouderen een plek geven in het centrum, zodat ze dicht bij de zorg zitten, zelf naar de supermarkt kunnen en zo ook sociale contacten kunnen blijven onderhouden. Barrières in de straten in het centrum werden zoveel mogelijk opgeheven.

Midden in het dorpshart ontstond de 'Gemeinschaftsstrasse', een straat voor elke verkeersdeelnemer, met allen dezelfde rechten. Samen met bewoners wordt gewerkt aan de inrichting van een nieuwe dorpskern, met daarin bijvoorbeeld oriëntatiepunten voor dementen. Want ook deze doelgroep moet zoveel mogelijk zelfstandig kunnen leven in Legden. Tot slot, en daar gaan we vanmiddag meer van zien, presenteert Kleweken de speciale woningen voor ouderen, met alle technische snufjes die ze kunnen helpen om lang zelfstandig te blijven wonen. Vanuit de deelnemers aan de excursie komen wat kritische vragen. Want hoe kun je iets een toekomstdorp noemen als je je alleen op de ouderen richt? Hoe zit het met de jongeren? "Door oude huizen op te knappen, en het geschikt te maken voor ouderen, hopen we ook op meer levendigheid in de dorpskern. Ook is er een trend dat kinderen bij hun ouders gaan wonen om voor ze te kunnen zorgen, dus dat kan hier ook gebeuren", aldus Kleweken.

Alles verstelbaar

De burgemeester neemt de Hollandse delegatie mee voor een rondleiding door zijn dorp, inclusief uiteraard de Gemeinschaftsstrasse, en een bezoek aan de modelwoning voor ouderen. De jonge ondernemer Arno Uhling staat hier klaar om met trots zijn seniorenwoningen te laten zien. De modelwoning is klein, eenvoudig ingericht, maar heeft wel alle mogelijke aanpassingen die het leven van een oudere kunnen vergemakkelijken. Bijna alles is aan te passen, zelfs het aanrecht is elektrisch verstelbaar. De kleine koelkast en vaatwasmachine zijn op rolstoelhoogte, de lichtschakelaars zijn programmeerbaar en de pillendoos slaat alarm als die dag geen medicijn is genomen. Ook is communicatie met hulpverleners mogelijk, mocht de oudere het ondanks alle technische snufjes even niet zelf redden.

Milie Brandenburg

Leader Zuid-Twente

"Ik vind het geen goed plan om alle ouderen naar het centrum te trekken, mensen willen toch blijven wonen waar ze wonen. En je centreert dan ook alles in de dorpskern. Bijvoorbeeld glasvezel. Dat is nodig voor de ouderen, voor domotica, maar voor de jonge gezinnen juist ook, die vallen daar dan buiten. We hebben wel veel geleerd over de projectorganisatie van de Regionale. Dat is wel leerzaam richting de toekomst van Leader."

Jo Oldemaat

Verzorgingshuis Maria-oord

Dorpshuis Elkerlyc, Luttenberg

"Vooral wat we vanmiddag hebben gezien vond ik erg interessant. Al die domotica, dat is wel heel goed geregeld. Dat krijgen we in Nederland ook steeds meer in aanleunwoningen en dergelijke. Maar lang niet zo veel. En ook andere zaken in die woningen, de luchtvoorziening, isolatie en duurzame manier van verwarmen. Ik heb wel ideeën opgedaan die ik ook wel wil gebruiken voor de renovatie van ons dorpsshuis en onze zorgvoorzieningen."

Anton Wind

Gemeente Tubbergen

"Ik heb vooral gezien hoe ik het niet wil doen. Het is heel erg gericht op het centrum, maar daar buiten is niets te doen. In Tubbergen en elders in Overijssel zijn we bezig met woonservicegebieden, maar die zijn veel groter en daar wonen jong en oud meer door elkaar. Hier concentreren ze de ouderen, maar als je toekomstgericht bezig wilt zijn, moet je jong en oud door elkaar laten wonen. Ik vond het wel heel interessant om te zien hoe ze het hier doen, maar voor mij is het vooral een bevestiging van onze huidige aanpak."

Aart de Vries

gemeente Borne

"De kaders zijn anders in Duitsland dan in Nederland, maar de problematieken zijn vergelijkbaar. Goed om te zien hoe de Duitse overheid initiatieven uit de samenleving versterkt zodat samengewerkt wordt aan het vinden van oplossingen. Door van elkaar te leren kunnen we elkaar versterken."

Foto: eigen archief Aart de Vries